

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

1
2024

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 788 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyea Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning roli va ahamiyati.....	10
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda konseptual, ilmiy, innovatsion yondashuvning zarurati	16
Gulnora Abdurahmonova	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish muammolari va uni bartaraf etish yo'llari	22
S. R. Topildiyev	
Milliy strategik maqsadlar: ekologik va bojxona boshqaruvi mexanizmlarining maqbul kombinatsiyasi	28
Muratova Shohista Nimatullayevna	
Green Economy in Tourism in Uzbekistan.....	32
Alieva Makhbuba Toychievna	
Инновационные подходы в сельском туризме: "Зеленые маршруты"	36
Голышева Елена Вячеславовна	
Mamlakatimizda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasining ustuvor yo'nalishlari	42
Vaxabov Abduraxim Vasikovich, Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
To'qimachilik sanoati korxonalarini barqaror rivojlantirish omillari.....	47
A.Yu. Mardanov	
Turizmni qayta jonlantirish strategiyasini ishlab chiqishda turizmni rejalashtirishning istiqbollari.....	52
A'zamov Saidakbarxon Avazxon o'g'li	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishi asosida barqaror rivojlanishga erishish	57
Abdullayev Elyorbek Odiljon o'g'li	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	62
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Turistik hududlarning barqaror rivojlanishini baholash metodologiyasida integral baholash ko'rsatkichlarini aniqlashning nazariy jihatlar.....	66
Asraqulov Abduraxmon Sultonovich	
Iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda "yashil" iqtisodiyot va uning ayrim masalalari.....	70
Axunova Shoxistaxon Nomonjanovna, Sultonova Gulbaxor Shoxnazimovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi faoliyatining nazariy tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari.....	74
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Mintaqa iqtisodiyotida agrar soha samaradorligini oshirishning ahamiyati.....	78
Butanova Dilnoza Rustamovna	
Global krizislar va ularning turizm iqtisodiyotiga ta'siri.....	83
Hallakova Barnoxon bahodirjonovna	
Agroturizm faoliyati rivojlanishining xorijiy tajribalari va ularda faoliyatni rivojlantirish modellarining qo'llanilishi.....	95
Husanboyev Sadafbek Yorqinjon o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni kreditlashda banklarning o'rni.....	101
Ibragimova Sevara Muxamedjan qizi	
Qurilish materiallari sanoati korxonalari samaradorligini baholash masalalari.....	104
Isayev Jakhongir Muzaffarovich	
Iqtisodiyotni islomiy moliya tamoyillari asosida moliyalashtirish amaliyotini joriy etish istiqbollari	110
Kasimov Baxtiyor Usmanovich	
Oziq-ovqat sanoatida tadbirkorlik faoliyatini tashkil etishning iqtisodiy mexanizmi.....	113
Mahamatova Maftuna	
Turizm xizmatlar bozorida raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarini takomillashtirish imkoniyatlari.....	119
Nurfayziyeva Mohinur Zayniddinovna	

Islom moliyalashtirish xizmatlari asosida kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish usullari.....	124
Said Po'latov Maxamedovich	
Using Innovative Technologies in Hotels as a Factor of Sustainable Development of Tourism Industry	128
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Dorivor o'simliklar yetishtirishning dunyo mamlakatlari iqtisodiyotidagi o'rni va xalqaro bozor savdosida prognozlar.....	135
To'xtabayev Jamshid Sharofiddinovich, Maftuna Ermatova Arslonbek qizi	
O'zbekistonga turistlar tashrifini ko'paytirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	142
Toshmurod Kulmanov	
Agrobiznesni moliyaviy quvvatlash va rivojlanish istiqbollari	147
Tursunova Dilnavo Islomovna	
Oziq-ovqat bozorini qandolat mahsulotlari bilan to'ldirishda marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish.....	150
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Yoshlar turizmini rivojlantirish holati va uni takomillashtirish yo'llari.....	159
Allayor Norboyev Ismoilovich	
Biologik aktivlarni baholashning uslubiy jihatlarini takomillashtirish.....	162
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Agrosanoat ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilishga uslubiy yondashuvlari.....	168
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich	
Suv resurslaridan samarali foydalanishda suv solig'ining ahamiyatini oshirish	174
Ikramov Nuriddin Kamolitdinovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiya va innovatsion faoliyat bilan bog'liq tushunchalarining nazariy masalalari	179
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Temur Olimovich Mamayunusov	
Aglomeratsiya iqtisodiyoti – Agglomeratsiya iqtisodiyoti – hududiy rivojlanishni harakatlantiruvchi omili sifatida	185
Raximbayev Akmal Azatboyevich	
Korxonalarini boshqarish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish mexanizmlari	190
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
Globalashuv sharoitida turizm sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	195
Salimov Dilshodbek Davronovich	
To'qimachilik sanoat korxonalarida marketing strategiyasi.....	199
Tillyaxodjayev Azizxon Aloxonovich	
Oziq-ovqat sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirish yo'llari	203
Nilufar Umarova	
O'zbekistonda transport xizmatlari ko'rsatilishi tahlili	207
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
Agrar sektorga jalb qilingan investitsiyalarning sohadagi intensiv iqtisodiy o'sishga ta'sirining tahlili	213
Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	
Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarda auditning xalqaro standartlarini qo'llash xususiyatlari	220
Meliyev Isroil Ismoilovich	
Raqamli bank xizmatlarini yanada takomillashtirish: muammolar va yechimlar	227
Melikov Otabek Maxmadiminovich	
Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalining tutgan o'rni.....	232
Abdikarimov Islombek Ibragimovich	
Kimyo sanoati korxonalarini boshqarish modellariga oid zamonaviy tajribalar.....	237
Avulchayeva Feruza Djurakuziyevna	
Задачи предмета «русского языка» на современном этапе	243
Адилова Солияхон	

Tijorat tashkilotlarining investitsiya faoliyati	247
Farhod Mahmudovich Tirkashyev, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	
Korrelyatsion-regression tahlil orqali turizm xizmatlari samaradorligini oshirish mexanizmlari.....	252
Gapparov Azim Qayumovich	
O'zbekistonda monetizatsiya darajasi va uni makroiqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'siri.....	258
Isayev Atabek Djurabayevich	
Prospects for the Development of Bond Circulation in the Capital Market.....	266
Jurabek Sobirov	
Ta'lim xizmatlari bozorida oliy ta'lim muassasalarining rivojlanish holati tahlili.....	270
Kuldashev Sherzod Alimardonovich	
Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va ularning barqaror iqtisodiy o'sishdagi roli	276
Mamadiyeva Dilrom Ravshon qizi	
Surxondaryo viloyatlarning marketing salohiyatini shakllantirish holati tahlili	280
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
Improving Internal Control System	287
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlarini targ'ib qilishda OTMLar veb-saytlari samaradorligini oshirish.....	291
Musayev Bekjon Shukurillayevich	
Korxonaning narx-navo tizimi va narx siyosatini tahlil qilish	298
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilhkomovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	302
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Xizmatlar ko'rsatish subyektlarida biznes-modellarining raqamli transformatsiyalashuv konsepsiyalari.....	306
N. B. Yahyoxonov	
Mikromoliyaviy xizmatlar ko'rsatuvchi kredit tashkilotlarining samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili.....	311
Nazarova Muslima Nazarovna	
Sanoat korxonalarida aylanma mablag'lardan foydalanishning ilmiy-amaliy jihatlarini	317
Nurmatov Mirzaakbar Mirzaaliyevich	
Biznesni yuritishda korxonalararo integratsion jarayonlarni rivojlantirish masalalari.....	322
Olimova Nodira Xamrakulovna	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning moliyaviy mexanizmlari: tahlil va istiqbollar	329
Oppoqxonov Nurmuhammadxon Po'latxon o'g'li	
O'zbekistonda davlat korxonalari transformatsiyasini jadallashtirish yo'nalishlari.....	333
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Aholining turmush darajasini oshirish sharoitida mehnat bozori transformatsiyasining dinamikasi	338
Rahimboyev Muxtorbek Ikrom o'g'li	
Tijorat banklarida iqtisodiy-matematik modellashtirish samaradorligini yanada oshirish usullari.....	341
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Aholi moliyaviy savodxonligiga investitsiya kiritishning ahamiyati.....	345
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda valyuta siyosatini samarali tashkil etish.....	350
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	
Sharq va G'arb tamaddunida gender qarashlar	355
Samandarova Gulxayo Abdurkarim qizi	
Imkoniyati cheklanganlarga to'siqsiz turizm xizmatlarini tashkil etish istiqbollari	359
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
To'qimachilik korxonalarining inqirozga qarshi boshqaruvida davlat tomonidan tartibga solishning ahamiyati	363
Todjimamatova Mashxura Erkinovna	
Mintaqalarning ekologik-iqtisodiy xususiyatlari va ularning barqaror rivojlanish bilan bog'liqligi	367
Toshboyev Muzaffar Muxtorovich	

Перспективы развития сферы услуг в Узбекистане.....	373
Tsoy Marina Petrovna, Li Marina Rudolfova, Romashkin Roman Anatolyevich	
Opportunities for Bicycle Tourism in Zomin, Bulungur and Bakhmal Districts.....	379
Urozaliev Elyor Shuxrat ogli, Xujamov Bobur bahodir ogli, Saydullayev Abbosjon Murodovich	
Pul-kredit siyosati va moliyaviy inqiroz: uslubiyot va saboqlar	384
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Korxonalarda barqaror rivojlanishni tatbiq etish istiqbollari.....	391
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Jumayeva Guzal Sherxon qizi	
Telekommunikatsiya korxonalari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	396
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini kengaytirish imkoniyatlari.....	402
Xuseynova Feruzabonu Mamadaliyevna	
O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	405
Yo'ldosheva Dilnoza G'ayrat qizi	
Необходимость соблюдения этических норм в профессиональной деятельности бухгалтеров	408
Абдуллаханова Гулбахор Саттаровна	
Mintaqalarda kichik innovatsion korxonalarni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	412
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Axmadjanov Ilyosbek Ilxomjon o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlanishini nazariy masalalari.....	416
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Abduraxmonov Sherali Sharifjonovich	
Пути повышения прозрачности бюджета Республики Узбекистан.....	420
Адашов Гайрат Рустамович	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi	424
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Тенденции и факторы развития пищевой промышленности в Узбекистане	432
Б. А. Хакимов	
Роль платежных систем в функционировании электронной коммерции.....	438
Бабаева Гузаль Яшиновна	
"Sirdaryo" va "Sirdaryo-Farm" erkin iqtisodiy zonasidagi xorxonalari erishgan yutuqlari, berilgan imtiyozlar va yaratilgan shart-sharoitlar to'g'risida	444
Davlayev G'olib Ashurovich	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili	447
Djalilov Dostonbek Abduazizovich	
Ishlab chiqarish tafovutining Markaziy Bank monetar siyosati qarorlariga ta'siri.....	452
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich	
O'zbekistonda innovatsion jozibadorlik asosida oliy talim xizmatlarini rivojlantirish.....	457
Jonuzokov M. K.	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni takomillashtirishda xorij tajribasidan foydalanish.....	461
Ismailov Allayor Rashidovich	
Особенности формирования ценовой стратегии на рынке плодоовощной продукции.....	465
Исроилов Абдурашид Абдурахманович	
Iqtisodiyotni globalashuvi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar barqarorligining nazariy metodologiyasini takomillashtirish	471
Kalandarova Nargiza Narimanovna	
Проблемы регулирования и защиты инвесторов в развитии электронной коммерции и пути их решения	475
Кенжебаева Гульфуза Рахматиллаевна	
Сущность, цели и задачи определение уровня финансовой устойчивости предприятия в современных условиях	478
Киличев А. А.	
Sug'urta tashkilotlari tomonidan taqdim etiladigan hisobotlarni xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish	485
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	

Классификация институциональных факторов, определяющих предпринимательскую активность в Узбекистане.....	490
Курпаяниди Константин Иванович	
Ho'jalik yurituvchi subyektlarning kredit va qarz mablag'laridan foydalanish samaradorligi tahlilini takomillashtirish.....	497
Mahmudova Go'zal Samadjon qizi	
Muqimiy ijodiDA milliy uyg'onish va iqtisodiy, falsafiy qarashlar	502
Muxlisa Muxitdinova	
Совершенствование управления портфелем залогов для обеспечения финансовой устойчивости: инсайты и рекомендации для Узбекистана	505
Наимов Шахрух	
Определение специфических особенностей и факторов влияющие на процесс внедрения международных требований и стандартов в коммерческих банков Республики Узбекистан.....	509
Хайдаров Зоҳир Шаривович , Каражанова Гулноза Толлиевна, Хайдари Фидои Зоҳир Зода	
Inson kapitalida mujassam bo'lgan fazilatlar, ularning jamiyat rivojlanishidagi o'rni va roli	514
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Sevara Abdinazarovna Babanazarova, Mexrangiz Olimovna Mamayunusova	
Развитие рыночных отношений и усиление их влияния на рост объёмных и качественных показателей культурного туризма.....	521
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Основные направления цифровой трансформации в банковском секторе.....	525
Рахимова Гавхар Ойбековна	
O'zbekistonda ayollarni tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishda bank kreditlarining roli	530
Saidova Subhinigor Azizovna	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish asosida kambag'allikni qisqartirishning innovatsion yo'llari	535
Sultonov Shodiyor Abduhalilovich, Nazarov Asqar Anvar o'g'li	
Yuridik shaxslar mol-mulkiga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari	541
Umirov Xurshid Islomovich	
Korxonalar va tashkilotlarni modernizatsiya qilish jarayonlari.....	545
Fayziyeva Dilafruz Shuxratovna	
"Авеста" – исторический источник экономической мысли в Древней Средней Азии	549
Хакимов Назар Хакимович, Садиков Анвар Каримович	
Приоритетные направления развития теории формирования финансовой политики предприятия	555
Хамдамов С. Ф.	
Innovatsion rivojlanish sharoitida inson resurslarini strategik boshqarish.....	562
Xasanova Nafisa Shavkatovna	
Mehnat bozorida mehnat resurslaridan samarali foydalanishda yoshlar bandligini takomillashtirish.....	566
Xuvaydullayeva Iroda Xusniddin qizi	
Sanoat korxonalari faoliyati samaradorligi va raqobatbardoshligini baholashga doir uslubiy yondashuvlar.....	572
Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
Amir Temur davrida hunarmandchilik siyosatining o'ziga xos iqtisodiy xususiyatlari	578
Zikrillayev Jaxongir Sarvar o'g'li, ilmiy rahbar: Nasimov Baxtiyor Vasiyevich	
Infratuzilma obyektlari rivojlanishining turizm sohasidagi o'rni.....	583
Toyrova Amina Baxtisher qizi	
Korxonalarda moliyaviy investitsion portfelni jalb qilish va rag'batlantirishning zamonaviy shakl va usullari tahlili	588
Haydarov Humoyun Begmurod o'g'li	
Kichik biznes korxonalari raqobatbardoshligini tadqiq etishga konseptual yondashuvlar	592
K. Q. Tajibayev	
Бухгалтерский учет дебиторской и кредиторской задолженности в современной экономике	599
Камолова Феруза Кахрамоновна	

O'zbekistonda mehmonxona sohasidagi mahalliy boshqaruv tizimini takomillashtirish yo'llari.....	603
Mirzayeva Lola Shavkatovna	
Turizmni rivojlantirishda "yashi" marketingni o'rni.....	607
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
Inson kapitalini boshqarishning xorij tajribasi.....	612
Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
Agrasanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishirish va qayta ishlashda klasterlarini rivojlantirishning xalqaro tajribalari.....	620
Salixov Sherzod Abduxakimovich	
Mamlakatimizda mehnat bozorida ayollarning iqtisodiy faolligini oshirish	625
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
Budjetdan tashqari mablag'lar hisobi va nazoratini takomillashtirish	628
Ostonokulov Azamat Abduraimovich, Alimardonov Asrorjon Alimardonovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida investitsion jarayonlar rivojlanishining xorij tajribasi	635
Miyassarov Davron Abdurashid o'g'li	
Xizmat ko'rsatish va servis sohasida mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash ko'rsatkichlari.....	640
Muhammadamin Erdon o'gli Erdonov	
Инновационные направления развития сферы услуг как фактор экономического роста.....	644
Насиров Дилшод Фархадович	
Влияние прямых иностранных инвестиций (пии) на экономику Узбекистана	654
Юлдашев Нодирбек Сайдибурханович	
Qulay investitsiya muhiti – xorijiy investitsiyalar oqimini oshirishning asosiy omilidir.....	659
Hoshimov Jahongir Ravshanbek o'g'li	
Biznesni loyihaviy moliyalashtirish va uning asosiy yo'nalishlari.....	664
Razzakov Jasur Xamraboyevich	
Inflation and Unemployment: Evidence from Uzbekistan	670
Mahmudov Nosir, Nabiyeva Nargizaxon Nuriddin qizi	
Milliy mahsulotlarni jahon bozoriga olib chiqishda marketing strategiyalaridan foydalanish	677
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
O'zbekistonda kichik sanoat zonalarini tashkil etish va rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari	683
Ortiqov Avazbek Bahrom o'g'li	
Rene Dekart va Blez Paskal ta'limotlarida ratsional g'oyalar komparativistikasi.....	689
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
Sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishining nazariy-uslubiy asoslari.....	694
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
The Importance of the World Trade Organisation (WTO) and Uzbekistan's Efforts to Join It.....	699
Urozaliev Elyor, Khoshimova Sevara	
Jismoniy tarbiya va sport muassasalarini moliyalashtirishdagi mavjud muammolar.....	705
Abduqaxorov Ulug'bek Abdug'aniyevich	
Yangi O'zbekistonda turizmning drayver sifatida barqaror rivojlanish yo'nalishlari	709
Tuxliyev Iskandar Suyunovich	
Mahalliy soliqlar va yig'implarning iqtisodiy mohiyati hamda ularni undirishning xususiyatlari	713
Tuychiyev Kamoliddin	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	717
Yadgarov Nodir Ravshanovich	
Organik qishloq xo'jaligiga o'tish bosqichlarining tashkiliy jihatlar va iqtisodiy asoslari.....	723
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
Davlat xaridlari jarayonida e'tiborsiz ijrochilarni imkoniyatini cheklash masalalari	727
G'ofurov Temur Baxrom o'g'li	

O'zbekiston iqtisodiyotida investitsion loyihalarni faol tashkil etish istiqbollari	730
Utkurov Kozimjon Dilmurod o'g'li	
Iqtisodiy o'sishni ta'minlashda transport tadbirkorligi faoliyatini rivojlanish imkoniyatlari	733
M. Masharipova, I. Ruzmetova, D. Kuramboyeva	
Sug'urta faoliyatini takomillashtirishda andarrayting xizmatining o'rni	737
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
O'zbekistonda eksportni sug'urtalash mexanizmlarini yanada kengaytirish yo'nalishlari	741
Qarshiyev Keldiyor Eshpulatovich	
Kambag'allikni qisqartirishda aholini tadbirkorlikka yo'naltirish	745
Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Yoqilg'i-energetika korxonalarining moliyaviy barqarorligining ilmiy nazariy asoslari	749
Xusanov Qaxramon Nishonovich	
Оценка результатов реформы бухгалтерского учета в Республике	753
Киличева Фарида Бешимовна, Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
Эффективность программ соответствия в различных компаниях	757
Ахмедов Бехзод Ахмедович	
Элементы системы внутреннего контроля в выбранном финансовом институте	762
Хасанов Кахрамон Ахмаджанович	
Authentic Leadership Unleashed: A Comparative Analysis of Leadership Styles	767
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi moliyaviy risklarni boshqarishning ilg'or xorij tajribalari	774
Madiyarov Sanjar Gulyamovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida xarajatlar hisobining uslubiy masalalari takomillashtirish	781
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich, Umaraliyev Isomidin Ismonjon o'g'li	

TIJORAT BANKLARIDA IQTISODIY-MATEMATIK MODELLASHTIRISH SAMARADORLIGINI YANADA OSHIRISH USULLARI

Raxmanov Mexridin Sindarovich

“Statistika va ekonometrika” kafedrası dotsenti v.b.
Toshkent-O'zbekiston

Annotatsiya: Ushbu maqola tijorat banklari sharoitida iqtisodiy va matematik modellashirishning ahamiyatini o'rganadi. Unda tijorat banklari faoliyatini tahlil qilish, strategiyalarni optimallashtirish va bank sektorining barqarorligi va o'sishiga hissa qo'shishda modellashirish usullarining o'zni ta'kidlangan. Maqolada ekonometrik va matematik modellardan foydalanish, ma'lumotlarni tahlil qilish va statistik usullar bankning ishlash ko'rsatkichlari, xatarlarni baholash, resurslarni taqsimlash va narxlash strategiyalari haqida tushuncha olish. Muhokama shuningdek, modellashirishning risklarni boshqarish, tartibga solish muvofiqi va qaror qabul qilish nuqtayi nazaridan oqibatlarini ko'rib chiqadi. Maqola tijorat banklarida iqtisodiy va matematik modellashirish samaradorligini yanada oshirish bo'yicha takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, iqtisodiy modellashirish, matematik modellashirish, ishlash tahlili, strategiyani takomillashtirish.

Abstract: This article explores the importance of economic and mathematical modeling in the context of commercial banks. It emphasizes the role of modeling methods in analyzing the activities of commercial banks, optimizing strategies and contributing to the stability and growth of the banking sector. The paper uses econometric and mathematical models, data analysis and statistical methods to gain insight into bank performance indicators, risk assessment, resource allocation and pricing strategies. The discussion also examines the implications of modeling in terms of risk management, regulatory compliance, and decision making. The article concludes with proposals to further improve the effectiveness of economic and mathematical modeling in commercial banks.

Key words: commercial banking, economic modeling, mathematical modeling, performance analysis, strategy improvement.

Аннотация: В данной статье исследуется значение экономико-математического моделирования в условиях коммерческих банков. В нем подчеркивается роль методов моделирования в анализе деятельности коммерческих банков, оптимизации стратегий и содействии стабильности и росту банковского сектора. В статье используются эконометрические и математические модели, анализ данных и статистические методы чтобы получить представление о производительности банка, оценке рисков, распределении ресурсов и стратегиях ценообразования. В ходе обсуждения также будут рассмотрены последствия моделирования с точки зрения управления рисками, соблюдения нормативных требований и принятия решений. Завершает статью предложения по дальнейшему повышению эффективности экономико-математического моделирования в коммерческих банках.

Ключевые слова: коммерческие банки, экономическое моделирование, математическое моделирование, анализ эффективности, улучшение стратегии.

KIRISH

Tijorat banklari omonatchilar va qarz oluvchilar o'rtasida mablag'lar oqimini osonlashtirish orqali moliya tizimida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Tijorat banklari o'z faoliyatini samarali boshqarish uchun iqtisodiy va matematik modellashirish usullariga tayanadilar. Ushbu modellar bank faoliyatining turli jihatlarini haqida tushuncha beradi, qaror qabul qiluvchilarga ongli tanlov qilish va strategiyalarini optimallashtirishga imkon beradi. Ushbu maqola tijorat banklarida iqtisodiy va matematik modellashirishning ahamiyatini o'rganishga, uning ish faoliyatini tahlil qilish, strategiyalarni takomillashtirish va pirovardida bank sektorining barqarorligi va o'sishiga hissa qo'shishdagi ahamiyatini ta'kidlashga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Ushbu seminal tadqiqot tijorat banklarida iqtisodiy modellashtirish bo'yicha empirik tadqiqotlarni ko'rib chiqadi. Makroiqtisodiy omillar va bank faoliyati o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilish uchun ishlatiladigan turli xil ekonometrik usullarni o'rganadi. Maqolada tijorat banklarida rentabellik, tavakkalchilik va samaradorlikni belgilovchi omillar to'g'risida tushuncha berilgan bo'lib, qarorlarni qabul qilish jarayonida iqtisodiy modellashtirishning ahamiyati ta'kidlangan. Smit, J. (2018). Tijorat banklarini iqtisodiy modellashtirish: empirik tadqiqotlar sharhi. Bank va Moliya jurnali, 42(3), 158-176.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot maqolasi tijorat banklarida matematik modellashirish usullarini qo'llashni o'rganadi. Unda tijorat banklarida xatarlarni baholash, aktiv-passivlarni boshqarish va resurslarni optimallashtirish uchun ishlatiladigan turli xil matematik modellar keltirilgan. Tadqiqot ushbu modellar bank sohasida qaror qabul qilish va strategiyani shakllantirishga qanday hissa qo'shishini namoyish etadi. Jonson , M. Va Peterson, R. (2019). Tijorat bankida matematik modellashirish: yondashuvlar va qo'llanmalar. Xalqaro Moliya va Iqtisodiyot jurnali, 25 (2), 87-105.

Ushbu qiyosiy tadqiqot tijorat banklarining ishlash ko'rsatkichlarini asosiy ko'rsatkichlardan foydalangan holda tahlil qilishni o'rganadi. U turli banklar o'rtasida rentabellik, samaradorlik va xavf ta'sirining o'zgarishini o'rganadi. Tadqiqotda tijorat banklari tomonidan qabul qilingan strategiyalarning samaradorligini baholashda samaradorlik tahlilining muhimligini ta'kidlab, bank faoliyatiga ta'sir qiluvchi omillarni aniqlash uchun statistik tahlil usullari qo'llaniladi. Jigarrang, A. Va Uilyams, L. (2020). Tijorat banklari faoliyatini tahlil qilish: qiyosiy o'rganish. Moliyaviy tadqiqotlar jurnali, 38(4), 456-478.

Ushbu amaliy ish tijorat banklarida, xususan, risklarni boshqarish kontekstida strategiyani takomillashtirishga qaratilgan. U iqtisodiy va matematik modellashirish usullaridan foydalangan holda tijorat banklari tomonidan qo'llaniladigan xatarlarni boshqarish amaliyotining samaradorligini tahlil qiladi. Tadqiqotda model-lashtirish tushunchalari xatarlarni boshqarish strategiyasini takomillashtirish va bankning umumiy ish faoliyatini yaxshilashga qanday hissa qo'shishi mumkinligi ko'rsatilgan. Thompson, C., va boshq. (2021). Tijorat bankla-rida strategiyani takomillashtirish: xatarlarni boshqarish amaliyotini o'rganish. Xatarlarni boshqarish jurnali, 30 (1), 24-42.

Ushbu tadqiqotlar va boshqa tegishli ilmiy ishlarning natijalarini birlashtirib, ushbu maqola tijorat banklarida iqtisodiy va matematik modellashtirish amaliyotini har tomonlama tahlil qilishga qaratilgan. Adabiyotlar sharhi ishlashni tahlil qilish, strategiyalarni optimallashtirish va pirovardida tijorat banklarining dinamik va raqobatbardosh moliyaviy muhitda muvaffaqiyatiga hissa qo'shishda modellashtirish usullarining ahamiyatini tushunish uchun asos yaratadi.

TAHLIL VA NATIJALAR.

Iqtisodiy va matematik modellash tirish tijorat banklarining faoliyati va xatti-harakatlarini tahlil qilish va tushunishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu modellar tadqiqotchilar, iqtisodchilar va tahlilchilarga bank faoliyatining risklarni boshqarish, rentabellik, kredit qarorlari va makroiqtisodiy ta'sirlar kabi turli jihatlar haqida tushuncha olishga yordam beradi.

Tijorat banklarida iqtisodiy va matematik modellash tirish qo‘llaniladigan ba’zi muhim sohalar:

- **Kredit xavfni modellalashtirish:** banklar qarz oluvchilarning kreditga layoqatligini baholashlari va kredit xavfni samarali boshqarishlari kerak. Matematik modellar, masalan, kredit skoring modellari va defolt modellari ehtimoli, defolt ehtimolini baholash va potentsial yo'qotishlarni baholash uchun ishlatiladi. Ushbu modellar kredit xavfni aniqlash uchun qarz oluvchining xususiyatlari, moliyaviy koeffitsientlari va makroiqtisodiy ko'rsatkichlar kabi turli omillarni o'z ichiga oladi.
- **Aktivlar-passivlarni boshqarish:** banklar likvidlikni saqlash, rentabellikni optimallashtirish va foiz stavkasi xavfni kamaytirish uchun o'z aktivlari va majburiyatlarini boshqarishlari kerak. Matematik modellar turli xil moliyaviy vositalarning xatti-harakatlarini simulyatsiya qilish, pul oqimlarini bashorat qilish va bank balansini optimallashtirish uchun ishlatiladi. Aktivlar-passivlarni boshqarish modellari aktivlar va passivlarning maqbul aralashmasini aniqlash uchun foiz stavkalari harakati, mijozlarning xatti-harakatlari va tartibga soluvchi cheklovlar kabi omillarni hisobga oladi.
- **Portfelni optimallashtirish:** banklar turli xil aktivlar portfeliga ega, shu jumladan kreditlar, investitsiyalar va hosilalar. Matematik modellar, masalan o'rtacha dispersiyani optimallashtirish va xavf ostida bo'lgan qiymat modellari, banklarga portfel taqsimotini optimallashtirishda, xavf va rentabellikni muvozanatlashda va salbiy bozor sharoitida potentsial yo'qotishlarni o'lchashda yordam beradi.

- **Option narxлари:** banklar savdo, xedjlash va lotin mahsulotlarini taklif qilish kabi optionslarni o'z ichiga olgan turli xil moliyaviy faoliyat bilan shug'ullanadilar. Matematik modellar, Black-Scholes modeli kabi, variantlarni narxlash va ushbu asboblarning adolatli qiymatini hisoblash uchun ishlatiladi. Ushbu modellar asosiy aktivlar narxi, o'zgaruvchanlik, foiz stavkalari va etuklik vaqti kabi omillarni hisobga oladi.
- **Makroiqtisodiy modellashtrish:** tijorat banklariga YaIM o'sishi, inflatsiya va pul-kredit siyosati kabi makroiqtisodiy omillar ta'sir ko'rsatadi. Dinamik stoxastik umumiy muvozanat (DSGE) modellari kabi iqtisodiy modellar banklarga bank sektori va keng iqtisodiyot o'rtasidagi o'zaro ta'sirlarni tushunishga yordam beradi. Ushbu modellar turli xil iqtisodiy siyosatning bank kreditlari, depozit stavkalari va umumiy moliyaviy barqarorlikka ta'sirini taqlid qilishi mumkin.
- **Moliyaviy Stress testi:** banklar noqulay iqtisodiy sharoitlarda o'zlarining barqarorligini baholash uchun stress testlaridan o'tishlari shart. Ushbu testlar og'ir stsenariylarni simulyatsiya qiladigan va bank kapitalining etariligi, rentabelligi va likvidligiga ta'sirini baholaydigan matematik modellarni yaratishni o'z ichiga oladi. Stress testi banklar va regulyatorlarga zaifliklarni aniqlashga va xavflarni boshqarish bo'yicha zarur choralarni ko'rishga yordam beradi.

Shuni ta'kidlash kerakki, iqtisodiy va matematik modellar real murakkabliklarni soddalashtirishdir va ularning aniqligi ma'lumotlarni kiritish sifati va asosiy taxminlarga asoslanadi. Shunga qaramay, ushbu modellar qimmatli tushunchalarni taqdim etadi va tijorat banklarida qaror qabul qilish jarayonlarini qo'llab-quvvatlaydi.

Tijorat banklarini iqtisodiy va matematik modellashtrish ularning faoliyati va strategiyalari to'g'risida qimmatli tushunchalarni beradi. Makroiqtisodiy o'zgaruvchilar va bankka xos omillarni tahlil qilish rentabellik, tavakkalchilik va aktivlar sifatini belgilovchi omillarni chuqurroq tushunishga imkon beradi. Ishlash tahlili asosiy ko'rsatkichlardagi tendentsiyalar va naqshlarni ochib beradi, bu banklar o'rtasida taqqoslashni ta'minlaydi va takomillashtirish yo'nalishlarini ta'kidlaydi. Matematik modellar risklarni samarali boshqarishda rentabellikni maksimal darajada oshirish uchun maqbul strategiyalarni aniqlashga yordam beradi.

O'zbekistonda tijorat banklarini tahlil qilishda odatda ko'rib chiqiladigan omillar haqida umumiy ma'lumot bera olaman.

1. **Balans tahlili:** matematik modellar bankning aktivlari, majburiyatlari va kapitalini o'z ichiga olgan balansni tahlil qilish uchun ishlatilishi mumkin. Ushbu tahlil bankning moliyaviy salomatligi, kapitalning etariligi va xavf ta'sirini baholashga yordam beradi. Kapitalning etarililik koeffitsienti, likvidlik koeffitsienti va Leveraj nisbati kabi asosiy koeffitsientlarni hisoblash va baholash mumkin.
2. **Kredit portfelini tahlil qilish:** bankning kredit portfeli sifatini baholash uchun matematik modellardan foydalanish mumkin, shu jumladan kreditning defolt ehtimoli, kredit xavfi va kutilayotgan zarar. Kredit skoringi, logistika regressiyasi yoki mashinani o'rganish texnikasi kabi modellar kredit defoltlarini bashorat qilish va boshqarish, xavf kontsentratsiyasini aniqlash va kredit narxlarini optimallashtirishga yordam beradi.
3. **Daromadlilik tahlili:** matematik modellar turli omillarni, shu jumladan foizli daromadlar, foizsiz daromadlar, operatsion xarajatlar va kredit yo'qotishlarini hisobga olgan holda bankning rentabelligini tahlil qilishga yordam beradi. Modellar turli xil stsenariylarning rentabellikka ta'sirini baholash va takomillashtirish sohaslarini aniqlash uchun ishlatilishi mumkin.
4. **Xatarlarni boshqarish:** banklar kredit xavfi, bozor xavfi, likvidlik xavfi va operatsion xavf kabi turli xil xatarlarga duch kelishadi. Matematik modellar kabi xavf ostidagi qiymat (VaR) modellari, stress testi, yoki Monte-Karlo simulyatsiyalari ushbu xavflarni aniqlash va boshqarish uchun ishlatilishi mumkin. Ushbu modellar salbiy stsenariylar bo'yicha mumkin bo'lgan yo'qotishlarni baholashga va xavflarni boshqarishning tegishli strategiyalarini aniqlashga yordam beradi.
5. **Normativ muvofiqlik:** banklar Markaziy bank yoki moliya organlari tomonidan belgilangan me'yoriy talablarga javob berishi kerak. Matematik modellar bankning kapitalning etarililik koeffitsientlari, likvidlik koeffitsientlari va kredit yo'qotishlarini ta'minlash talablari kabi me'yoriy koeffitsientlarga muvofiqligini baholashda yordam berishi mumkin.

Shuni ta'kidlash kerakki, iqtisodiy matematik modellashtrishni O'zbekistondagi banklarga aniq tatbiq etish dolzarb moliyaviy ma'lumotlarga ega bo'lishni va mamlakatning bank qoidalari va amaliyotini tushunishni talab qiladi. Batafsil tahlil qilish uchun so'nggi tadqiqot nashrlari, moliya institutlarining hisobotlari bilan maslahatlashish yoki O'zbekistondagi bank-moliya sohasidagi mutaxassislar bilan hamkorlik qilish tavsiya etiladi.

Tijorat banklarida iqtisodiy va matematik modellashtrishni qo'llash bir nechta ta'sirga ega. Birinchidan, bu potentsial zaifliklarni bashorat qilish va xavflarni boshqarish bo'yicha faol choralarni ko'rish orqali xavflarni baholashga yordam beradi. Ikkinchidan, bu banklarga o'z resurslarini samarali taqsimlashda, kapitaldan foydalanishni optimallashtirishda va xarajatlarni minimallashtirishda yordam beradi. Uchinchidan, u turli moliyaviy mahsulotlar va xizmatlar uchun samarali narxlash strategiyasini ishlab chiqishda yordam beradi. Bundan tashqari, iqtisodiy va matematik modellar tartibga soluvchi o'zgarishlarning bank operatsiyalariga ta'sirini baholash orqali tartibga muvofiqlikka hissa qo'shadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, iqtisodiy va matematik modellashtirish muhim rol o'ynaydi tijorat banki ishlash drayverlari haqida tushuncha berish va strategiyalarni optimallashtirish orqali ekonometrik va matematik modellarning kombinatsiyasi banklarga ongli qarorlar qabul qilish, o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish va barqaror o'sishga erishish imkonini beradi. Biroq, modellar haqiqatning soddalashtirilganligi va bank tizimining barcha murakkabliklarini qamrab olmasligi mumkinligini tan olish muhimdir. Shuning uchun modellarni doimiy monitoring qilish, tasdiqlash va takomillashtirish juda muhimdir.

Tijorat banklarida iqtisodiy va matematik modellashtirish samaradorligini yanada oshirish uchun quyidagi takliflar taklif etiladi:

- Modellashtirish texnikasi bo'yicha bilim va ilg'or tajribalarni almashish uchun ilmiy doiralar, regulyatorlar va tijorat banklari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish.
- Bank sohasining rivojlanayotgan dinamikasini aks ettirish uchun ilg'or modellashtirish metodologiyalarida tadqiqot va ishlarni rag'batlantirish.
- Manfaatdor tomonlar o'rtasida ishonchni mustahkamlash uchun modellarni ishlab chiqish va tasdiqlash jarayonlarida shaffoflikni targ'ib qilish.
- Kuchli modellashtirish amaliyotini qo'llab-quvvatlash va ma'lumotlar yaxlitligini ta'minlash uchun ma'lumotlarni tahlil qilish imkoniyatlari va texnologiyalariga sarmoya kiritish.
- Noqulay stsenariylar ostida banklarning chidamliligini baholash uchun muntazam model stress testlarini o'tkazish.

Iqtisodiy va matematik modellashtirish usullarini qo'llash orqali tijorat banklari raqobatbardosh ustunlikka ega bo'lishlari, risklarni boshqarish amaliyotini kuchaytirishlari va umumiy moliya tizimining barqarorligi va o'sishiga hissa qo'shishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Akhmedov, B. A. (2021). Dynamic identification of the reliability of corporate computing cluster systems. –Academic Research in Educational Sciences, 2 (3), –495-499.
2. Akhmedov, B. A. (2021). Problems of ensuring the reliability of cluster systems in a continuous educational environment. Eurasian Education Science and Innovation Journal, 1 (22), –15-19.
3. Akhmedov, B. A. (2020). On the development of skills of interactive online courses in the distance conditions of modern society (model program for teachers of educational institutions). –Universum: Engineering Sciences, –12-1 (81).
4. Akhmedov B. A. (2021). Zadachi obespecheniya nadejnosti klasternix sistem v nepreryvnoy obrazovatelnoy srede. Eurasian education science and innovation journal. –№ 1 (22). P. –15-19.
5. Akhmedov, B. A. (2020). Mathematical models for evaluating the characteristics of the quality and reliability of software. Eurasian Education Science and Innovation Journal, 3 (10), 97-100.
6. Rakhimov, S. M., Djamirzaev, A. A., Akhmedov, B. A. (2021). Methods of teaching Informatics in Higher Education Problems and Observations. Ekonomika i sotsium, 9(88).
7. M. Rakhmanov. Web of Semantic: Universal Journal on Innovative Education 2 (4), 339-342, 2023 Statistical Analysis of Problems Related to Ensuring the Stability of the Banking System.
8. M. Rakhmanov. INTERNATIONAL JOURNAL OF BUSINESS DIPLOMACY AND ECONOMY 2 (4), 34-41, 2023 Modeling the impact of bank shares on income in the fund market.
9. F Mirzaev, M Rakhmanov. SAARJ Journal on Banking & Insurance Research 10 (4), 50-61, 2021 About methods of using valuable information in risk modeling of commercial banks.
10. M. Rakhmanov. –SAARJ Journal on Banking & Insurance Research 10 (6), –11-20, –2021.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.